Mister Son – ikke sjakk matt

Av Edmund Schilvold

Publisert i Lokalmagasinet (en nettavis for Son)

Også publisert i Moss Dagblad

Sigurd Stene er beskjeden når han skal forklare hvor han hører hjemme. – Min verden begynner på Kjenn og slutter på Bredsand, selv om tankene av og til går til Hormusstredet, sier han med glimt i øyet.

Stene har en imidlertid en inkluderende definisjon av begrepet soning:

– Hvis du bryr deg om Son, og holder til der, da er du soning, smiler han. Ingen krav om at slekten må ha bodd på ladestedet i syv generasjoner, altså, og Stene er villig til å gå enda lenger:

– Det har ofte vært innflytterne som har fått sving på sakene. Med bare de gamle soningene hadde det ikke blitt noen ting, sier han.

– Her har alle et navn

Men han peker på det positive ved å bo på et lite sted:

– Alle har et navn her i Son, slår han fast.

– Her blir du lagt merke til, her har du hele tiden venner omkring deg, fortsetter han.

Det gjelder ikke minst Stene selv, som på grunn av sitt sterke engasjement for lokalmiljøet utvilsomt har vunnet en plass i mang en sonings hjerte.

«Svulsten til mor Stene»

Foreldrene til Stene var imidlertid slett ikke fra Son, men fra Sørlandet. Han var dessuten heldig som i det hele tatt ble født:

– Mor var 42 år gammel da hun ble gravid, og da det begynte å vise seg, trodde hun det var en svulst. Det var først da hun ble undersøkt på sykehuset at det ble klart at hun var med barn. Siden ble jeg kalt «svulsten til mor Stene», humrer han.

Morens alder til tross, det gikk åpenbart bra med vesle Sigurd, og i dag bor han fortsatt i huset som faren fikk bygd for snart hundre år siden.

Tiden har imidlertid gjort han til enkemann, men han er ikke helt alene hjemme. To katter, Skorpan og Storepus venter på å få legge seg på magen hans hver gang far kommer kjørende tilbake til huset etter dagens «veterankonferanse» på Son Kro.

Førsteklassing da Solhøy ferdig

Stene har gode minner å se tilbake på fra oppveksten, og skolegangen begynte i en bygning som nå har fått mer oppmerksomhet enn på lenge: Ærverdige Solhøy, som akkurat var blitt gjort om fra rederibygning til skole da Stene skulle begynne på folkeskolen.

Det ble en myk start, den gang var det bare skole annenhver dag på Solhøy, noe som ga den unge Stene rikelig med tid til andre gjøremål, som å sparke fotball og hjelpe til hjemme i hagen.

På brygga da tyskerne kom

Han husker godt 9. april, da de tyske skipene, som ikke våget seg inn i Drøbaksundet etter senkingen av Blücher, isteden landsatte soldatene på brygga i Son. Så marsjerte de til jernbanestasjonen for å finne seg et tog til Oslo.

– Son kom pent fra krigen. Det var nesten ikke tyskere her, og 9. april-perioden var nærmest gemyttlig. De kom så og si som venner, erindrer han.

Drikk og vennskap i Finnmark

I 1949 tok han examen artium på Moss Høiere Almenskole, som vi i dag kjenner som Kirkeparken videregående, og de påfølgende tre årene tilbrakte han som framhaldsskolelærer i Varangerfjorden i Finnmark. Det ble en minneverdig tid som eneste soning i et område der det nesten bare bodde samer.

– Jeg gjorde suksess sosialt, og grunnen til det var at jeg hadde vært en del på Klubben i Son, og på den måten lært å drikke hjemmebrent. Nå var det ingen som var så gode til å drikke som samene, men jeg var god, jeg også, og når en drikker, blir en helt avkledd som menneske, og dermed fikk jeg mange venner. Jeg har faktisk fortsatt kontakt med folk i Nesseby, smiler han, og legger til at ingen i Son er bedre til å joike enn Stene.

Etter dette oppholdet langt mot nord kom han tilbake til Son igjen, og begynte da som snekker sammen med faren, og snekker er det han har vært i det meste av sitt yrkesaktive liv.

Sjakk, tennis og petanque

Utenom arbeidet har han vært med på mangt og meget knyttet til lokalt foreningsliv, han var med på å stifte tennisklubben, han har vært medlem av Moss sjakklubb siden 1948, og han er aktiv i petanque-klubben.

– Jeg vant tre ganger i tennis i Østfold kretsmesterskap, to ganger sammen med Einar Johansen, og en gang i singel. Det må du få med. I sjakklubben er jeg den som har vært med lengst, og jeg er fortsatt aktiv, men nå er nivået høyere enn før, så det er blitt vanskeligere å vinne. Når det gjelder petanque, så har vi som motto: «Driv dank, spill petanque!» Jeg synes det er rart at ikke enda flere har lyst til å ta del i det fine sosiale samværet som vi har i petanque-klubben. Vi mottar dessuten penger fra to spilleautomater som vi fikk av nå avdøde Hans Berg, så klubben har god økonomi, og kunne gjøre mye mer enn vi gjør i dag, reklamerer han.

Hektet på historie

Stene har også vært aktiv i det lokale historielaget:

- Jeg var veldig hektet på lokalhistorie, og ble med straks det ble stiftet. Det ble en inngangsbillett til alle gårdene i kommunen, påpeker han.

Lagets store prosjekt for noen år siden var Son Leksikon – «Encyclopedia Sonensis», det definitive verket om alt som har med Son å gjøre. Stene var med også på arbeidet med det, men er nøye med å poengtere at det var Ivar Gudmundsen og Kari-Anne som gjorde den største innsatsen.

I dag gleder han seg over at datteren hans, Anne Kristine, har fått seg en særdeles kjekk nederlender, Arjo, som ektemann, og ser en på ladestedets historie, er det vanskelig å tenke seg en nasjonalitet som kunne ha passet bedre enn nettopp den nederlandske.

Setter sin lit til valget

Men det er som kjent ikke bare fryd og gammen i Son heller, og Stene håper tilstandene i Son blir avgjørende for lokalvalget til høsten:

– Blokkene på Son Havn Nord blir vi vel dessverre ikke kvitt. Men parkometrene er det fortsatt mulig å fjerne. Jeg håper virkelig det vil skje, de har gjort Son så ufattelig uvennlig, sier Stene.

Så er tiden kommet for å forlate den lune kroa. Stene poserer for et bilde før han setter seg inn i bilen, parkert utenfor parkeringsvaktenes rekkevidde. I bakgrunnen ligger friluftsområdene på Laksa og på Vardåsen – og spørsmålet om hva framtiden vil bringe ...